

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyeden a kiadóhivatalban, hova a lap szillemi részét illető közlemények küldendők.

Kiadóhivatal:
CIRNER J. JÓZSEF
papírnagykereskedése, hova az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.

KÖZÉRDEK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAPON.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy vidékre postán külvé egész évre 4 frt, félre . . . 2 frt, negyedévre 1 ert.

Hirdetmények díja:
□ ezrentiméterenként 3 kr.
Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek. Bélyegdíj 30 kr.
Nyiltér sora 20 r.

A szolgabírói és kir. járásbírói járások területeinek egyesítése.

Régen hangoztatott, a kellő erély miatt azonban csak részben valósított azon elv, hogy a szolgabírói és kir. járásbírói területek és székhelyek ugyanazok legyenek. Ez elv vármegyénkben csak egyetlen egy helyen van teljesen keresztül vite: Maros-Ujvárt, a hol a szolgabírói és kir. járásbírói területe és székhelye ugyanaz.

Sietünk kijelenteni, hogy a fennálló abnormitásnak nem a közigazgatás az oka. 1883-ban rendeztük be utoljára a szolgabírói területeket, de a járásbírói területekben semmi változás sem történt, a vizaknait kivéve, 1871. óta. Így következett be az azon sajátságos helyzet, hogy pl. a m.-igényi járás felső széle az abrudbányai, alsó részének egyik fele a gy.-fehértvári, másika a n.-enyedi kir. járásbíróihoz tartozik. A kis-enyedi járás nagyobb része természetesen központjához Vizaknához, — a kisebb rész Gy.-Fehértvárhoz van beosztva. A balásfalvi járásból néhány község Vizaknába, a nagyobb rész Balásfalván keresi az igazságszolgáltatást.

Pedig amily fontos a közigazgatás, ép oly fontos a nagy közönségre nézve az igazságszolgáltatás és a telekkönyvi hivatalok jó beosztása is. Azt lehet mondani, hogy a legtöbb föld és házbirtokosnak aránylag több dolga van a járásbírói, különösen a telekkönyvi hivatalban, mint a szolgabírói járásnál. Vásár, örökösödés, hitel stb. nyilvántartása határozottan több embert érdekel egyénileg, mint más ügyek, amint bármely járásbírói, vagy telekkönyvi hivatal évről-évre növekedő forgalmának kimutatásából megíthatjuk. Ebből pedig a következik, hogy helyesebben kell beosztani egy a szolgabírói és járásbírói területeit s a hol szükség van: állítani kell új járásbírói is. Ez elvből kiindulva vármegyénk területén is új beosztást kell létesíteni, mire maga a belügyminister is felhívta vármegyénket egy — ezen szempontból készített javas-

latot tárgyalás alá is vett a közgyűlés által küldött albizottság, mely azt alapos vizsgálat után fogja elfogadásra beterjeszteni.

A n.-enyedi kisegítő takarékpénztár részvénytársaság évi rendes közgyűlése.

A „nagyenyedi takarékpénztár részvény társaság,” ez a szilárd hitelű s forgalmában folytonos emelkedésnek örvendő hazai pénzintézet évi rendes közgyűlést folyó február hó 11-én tartotta meg, az új város ház tanács termében. A részvényesek nagy számmal vettek abban részt, s a tárgysorozatot e eüitől végig élénk érdeklődéssel kísérték.

Dr. Magyar Károly társasági elnök a gyűlést szép s a pénzintézet mult évi életét s működését élénk vonásokban feltűntető beszéddel nyitotta meg, melyet a jelenlévő tagok tüntető tetszéssel fogadtak.

Az elnöki megnyitó beszéd elhangzása után a jelenlévő részvényes tagok vétettek számba, s a gyűlés, miután kitűnt, hogy az összesen 1000 részvényből felénél jóval több van képviselve, megalkult s felvételre a tárgy sorozat.

A tárgy sorozatot az igazgatóságnak Kovács Gyula vezérigazgató által felolvasott, s az intézetnek mult évi működését nagy szakavatottsággal és kimerítően feltűntető évi jelentésének előterjesztése nyitotta meg.

Az évi jelentést a közgyűlés örömmel vette tudásul. Ezt követte a mult évi számadás és vagyon mérleg előterjesztése. A Gáspár János felügyelő bizottsági tag által előterjesztett mult évi zárszámadást és vagyon mérleget közgyűlés egyhangulag elfogadta s a részvénytársaság igazgatóságát a felelőség terhe alul szabályszerűleg feloldotta. A 9811 frt 29 kr. mult évi tiszta nyere mény felosztására vonatkozólag vita nélkül el lett fogadva az igazgatóság és felügyelő bizottság ajánlata; jótékony ezélok támogatására 400 frt fordítatik, mely összegből a helybeli tüzoltó egyletnek 50 frt, a helybeli alsófoku ipariskolának 50 frt, a helybeli leányiskolának jutalmazásokra 50 frt, az enyedi ref. templom renoválására 100 frt, a helybeli róm. kath. iskola felszerelésére 30 frt, a szegény tanulókat segélyező körözéjainak támogatására 30 frt, a „Gáspár falap” tovább nevelésére 10 frt, az Enyeden most keletkezett „Jókai

alap” növelésére 10 frt, végül a „Klapka” emlék szoborra 20 frt.

Az alapszabályok értelmében az igazgatóságból kilépett Szilágyi Farkas és Sebesi Ádám igazgatósági tagokul osztatlan szavazattal újlag meglettek választva. A szavazatok megcsalása nélkül lettek megválasztva újlag a felügyelő bizottság tagjaikul id, Cirner J. József és Ungerpek Miklós is.

A választási eredmények kihirdetése után közgyűlés emelkedett hangulatban oszlott szét, azon örvendetes meggyőződést vívén magukkal részvényesek, hogy egy olyan pénzintézetnek részvényesek, mely egy a hitel szilárdsága, valamint az emberség tokintetében bizáryára nem áll mögötte egyetlen hasontermészetű hazai pénzintézetnek sem.

Egy részvényes tag.

Dr. Magyar Károly elnöki beszéde a nagyenyedi kisegítő takarékpénztár egylet közgyűlésén.

Tisztelt közgyűlés!

Intézetünk fennállásának 23-ik éve letelével ismét szerencsés lehetek a szép számmal összegyűlt részvényes tagtársakat a legmelegebben üdvözölni. Annál nagyobb örömmel tehetem ezt mivel némi ellentörekvések dacára hazánk szép sikerrel halad a szabad fejlődés s a nagy Széchenyi által profétai lélekkel kitűzött anyagi gyarapodás s nemzeti megszilárdulás ösvényén, s mivel a lefolyt év eredményei s tanulságai igazolták azon reményünket, hogy társaságunk, mint a gazdasági élet pénzforgalom és tőkegyűjtés egyik számottevő megyei esomópontja, fokozatosan fejlődő erejével mind szélesebb körre terjedő működést fog kifejteni és e hivatásának hova tovább mind inkább megfog felelni. És erre hazarésztünkben valóban nagy szükség van, bővebb indoklás nélkül, ugy hiszem elég, ha arra utalok hogy pl. a román vezetések alatt álló pénzintézetek a közelebbi tíz év alatt tizedfél millió betét állományra s 1 millió 298 ezer forint betét állományra tettek szert, hogy ügynökségeik utján elhatolnak a hazza minden zugába s a kölcsön nagyságára, tartamára s visszafizetési módjára nézve teljesen alkalmazkodnak a nép minden igényéhez.

E tevékenységünkben eddigelé legalább teljesen versenytársak nélkül működhetek, mert a többi pénzintézetek szigoruan ragaszkodva megszokott eljárásaikhoz, e téren velök versenyre kelni nem tudnak, vagy nem képesek. E jelenség pedig a népre való hatásánál

A „KÖZÉRDEK” TÁRCÁJA.

Keljen bár . . .

Keljen bár a viharok apja,
Mely a tölgyet nádként csavarja,
S üvöltöm át a föld felett:
Én: e porszem, elmuló semmi,
Nem tanulok félni, remegni:
Bámulom a természetet.

Felleg szálljon vad szélparipán,
Dördüljön, hulljon a sok villám,
S renjen a föld, mint egy pelyeg:
Az én szemem könyekbe lábad,
Áhítat, üdv egyszerre áthat
S leltem boldog és ünnepel.

Induljon meg a csillag-hullás,
Legyen itt lent hervadás, miltás,
Madár szálljon, haljon a dal:
Én akkor is bemed merengék,
Telve mélyén a kebelemnek
Gyermeki hő indulattal.

Fakadjon a gyöngye levélke,
Dal zenjen a lomb rejtékébe,
Hozzon a hő virulatot;
Az én leltem egyformán áldoz,
Hozzád jövök: e nagy oltárhoz
S szent a por, mit lábam tapod.

Az ég, a föld, a tengő réteg,
Virulta, hullta a lehelők,
Madár, bogár: drága nekem;
Enghet, vigaszt, szent áldást — égit,
Lelkem minden édes emlékit
Nagy természet! nálad reszem.

Sz. F.

Nászutazás.

— Elbeszélés. —
Irta Werner Gyula.
(Folytatás.)
VI.

A mint Nápolyba értünk (nem a mostani, hanem első utunk alkalmával, mikor még nem voltam férjes asszony) rögtön elküldtük névjegyünket olasz ismerősünkhöz.

— Ki tudja eljön-e, — így aggódtam, míg Fáni néni biztosra vette, hogy Enrikó nemsokára megérkezik.

Neki volt igaz. Alig volt annyi időnk, hogy átöltözzünk, mikor ajtónkon kopogás hallatszott.

En épen narancsot hámoztam s leve folyt ujjaimon, nem nyujthattam kezemet Enrikónak — mert ő volt a jövevény. Csak szememmel s mosolyommal üdvözöltem őt.

Képzhetni örömet s az anyémet!
Idő kellett, míg annyira le tudtam győzni elfogultságomat, hogy belevegylhettem társalgásukba.

Abban állapodtunk meg, hogy lehetőleg kiaknazzuk ittlétünk napjait. En három napot ígertem, Enrikó két hetet kért. Végre is Fáni néninek kellett közbelépni s így hat napban egyeztünk meg.

Egyik kirándulásunkat — gondolom Capri szigetére — pompás hajón tettük meg. Az idő tiszta s csendes volt, a levegő oly mozdulatlan, mintha mélyen

alvó lányka volna. Könnyen siklott el hajónk a végtelen habokon. Az utasok a fedélzetre gyűltek, hol a korlátokon belül bársnyos ülőhelyek futottak körbe Találgattam, minek az.

Egymás mellett állva, néztük a ragyogó, halk mozgásba hozott vízfelületet. Jobbra Nápoly feküdt, a távolság által megszépülve. A partokon emberek jártak, kik oly kicsinyeknek látszóttak, mintha földön végig futó barázdabillegetők volnának. Messziről füstölt a Vezuv, s fejünk felett sirály-fajok repkedtek.

Egyszerre szemem előtt a láthatár homályosulni kezdett, mintha szürke lepel kezdene bevonnni mindent, melyből sarga és zöld fénycsikok nyilaltak elő, s mintha egyenesen fejembe nyilaltak volna. Szurásuk szinte fájt. Gyomromban éreztem a hajó lökéseit, homlokomat hideg veríték lepte el, egész testem reszketett.

Körülottem — egy-kettő kivételével — minden arc sápadni kezdett s csaknem viaszszárga lett. A szemekből eltűnt az életöröm. A bársnyos ülőhelyekre térdepeltek köröskörül s kihajoltak mindannyian . . .

Csak annyit tudok, hogy Enrikó leültetett s számalommal tekintett reám. Azt hittem, meghalok. Nem volt annyi erőm, hogy mozdulni tudtam volna, minden tagom fájt s nehéz volt, mint az ólom, fogaim összeszorultak s lélekzetem elakadt. Csak szemem volt nyitva s — képelem — fehérével felfordulva, mint a halottszeme.

Mily rút vagyok így! Ez a gondolat gyötört, mert ugy voltam mint a szélütött akinek elméjét épen hagyta a kór.

Ugy képzeltem, mintha valami nagy égés volna a levegőben, melynek füstje fojtogat s melynek szaga holtra emelyegtet. Enrikó homlokomra tette kezét s e kedves kéz most oly nehéz volt, s oly elviselhetetlen, mintha vasból volna.

— Nem segíthetek, nem segíthetek.

Mormogta szomoruan — tisztán hallottam ezt. De máskor előttem drága hangja most megtámadta

s a pénzügyinél messzebb terjedő fontosságánál fogva megfigyelésre méltó, a mi szükre szabott hatáskörünkben azonban legalább is intelmül szolgálhat arra, hogy ne kicsinyeljük és becsüreljük azt, a mi miénk, hanem ellenkezőleg igyekezzünk azt támogatni, megszilárdítani s arra segíteni, hogy hivatását minél teljesebben betölthesse, mert midőn ezt teszi, egyúttal államfenntartó missiót is teljesít.

A lefolyt év ha nem is járt épen nagy gazdasági válságokkal, a váratlanul országosan sőt Európaszerte beállott pénzügyi válság miatt nagy megpróbáltatásnak tette ki különösen a vidéki pénzügyintézeteket, melyek nem számíthatnak milliókra rugó, valóban igen jövedelmező pénzügyministeri támogatásra: az előbbiekkal úgy tesz a pénzügyminister mint a Fielding regényében az az orvos, ki maga semmit sem tevéen beteg megmentésére, midőn ezt a természet szerencsésen kíségeti a veszedelemből, jóakarólag veregeti meg ennek vállait: bravo Természet! jól végezed dolgaidd! Mi sem bizonyítja fenyegetésben a magyar, különösen a vidéki pénzügyintézetek tulnyomóan legnagyobb részének jóvalóságát, mint az az örvendés jelensége, hogy igen jelentékeny nehézségeket anyagi romlás nélkül, saját emberségükből le bírtak küzdeni, midőn a részükre jutott támogatás nem terjed tovább, a már említett vállveregetésnél s egy meglehetősen későn adott jó tanácsnál.

Intézetünknek jó szolgálatot tett megelőzőleg felhalmozódott készpénz készlete, s betevő közönségünknek háas elismerésre érdemes higgadt megfontolása s irántunk tanúsított nagybecsű bizalma, melyet pillanatra sem voltak képesek megingatni bizonyos, célzatosan kiesztelt s ismételtlen szárnyra bocsátott vaskos valótlanosságok, kapcsolatban oly névvel, melynek romboló hatásában, az egyebütt tapasztalt előzmények után a sugdosók nem kételkedhettek.

Azonban a várt hatás kimaradt, még csak esődület sem keletkezett, kára meg épen nem esett senkinek.

Gazdálkodásból élő betevőink egy része a silány termés s a nyomott árak miatt reászorult nálunk elhelyezett betéjére, s ezt mindig képesek voltunk azonnal, legfőleg néhány napi várakozás után kifizetni, a szabályszerű felmondási határidők igénybevételére nem volt eset, míg velünk szemben ezt egyik társintézet alkalmazásba vette. Míg egyebütt a hitelt keresők mindenütt gondosan bezárt pénzeszközökkel találkoztak, mi igyekeztünk közönségünk jogosult hiteligenyit a legelőzékenyebben kielégíteni, sőt a mennyire erőnkötelt: városunknak s két megyebeli fiatalabb pénzügyintézetnek is támogatására voltunk.

Ugy hiszem nemcsak én dicsekedhetem Micawber ur ismeretségével, hanem önközül is igen sokan színről-színre ismerik e derék urat, Thakeray utóélettel humoránál e remek alkotását, Copperfield Dávid gyermekkori nesztorát, kosztadóját s később hősis megmentőjét, ez a tücsök-kedélyü becsületes ügyvédi írnok mindig hangoztatta kedvenc gazdálkodási elvét, hogy a ki évi mérlegét mindig egy fillér felesleggel zárja le, okvetlen jómódu ember lesz, míg egy mindig ismétlődő fillérnyi hiány biztos bukás. Szegény Micawbert helyes illetve dacára, gyakori hitelfelmondások s végrehajtások keserítették s csak élte alkonyán s egy más világrészben érthette meg sorsának váltig remélt jobbrafordulását s évi mérlegének állandó ja-

idegeimet. Még nézése is bántott. Egy cseppet sem szüntette meg fájdalmamat, hogy ő közlemben van s hogy ő szeret! A szerelem is gyámoltalan, mint annyi minden! . . .

Valóban mulatságos így elgondolni mindezt, a hogy most férjemmel ugyanazon tengeri uton vagyok. A szörnyű baj most is kerülgetett, de férjem hasznos ember, jól ellátta magát mindenféle csillapító szerrel. Üvegcsék, porok, finom gyomorerősítők, kipróbált esszenciák — egy egész gyógyszer-tár volt keze ügyében.

S most aránylag elég egészségesen ülök a fedélzeten. Gyöngye szél fúj, mely meglepetti kalapom tollait s hűsíti arcom: férjem itt hagyta pompás angol távcsövet, nézem vele a végtelen tengert. Mily mély, mily rejtélyes s mily változékony — mint az ember szíve!

Most hirtelen bájos hangokat hallok, mintha felhőköl, vagy a vizalól jönnének. Apró lélekvesztőkön kis olasz fiúk eveznek felénk, azok énekelnek oly kedvesen. Egy pár krajczárért nyújtogatják felénk fekete kezecskéiket; daluk oly összhangzóvá szűrődik a víz felületén; a csónakok ringása oly kitűnő karmesterük.

Alkonyodik. Az egész tenger lángvörösre válik s a fekete szennyes gyerkőcöket oly vízfénnyel veszi körül, hogy azt hinné az ember: angyalsoport evez felénk. Nápolyból ide hallani a harangokat. Mély megindulás fog el.

De mégsem volna idő Enrikóra gondolni avval a jó kedélyvel s türethető egészséggel, melyet egyenesen férjem gondoskodásának köszönhetek.

Ime ott jön felem. Gömbölyű arca oly meglepő. Bizonyára jó vacsoráról gondoskodott számomra. Mert ezeken a sós hullámokon ugyancsak megéheztem.

Ha már Nápolyban vagyunk, ahol Enrikót hozza eszembe minden, menjünk képzeletben fel a Vezuvra is. Mikor vele tettük meg ez utat hosszas habozás után szántunk rá magunkat.

— Lehetetlen — mondá Enrikó hogy önközül

valását. Mi ez alkalommal is szerencsések vagyunk kedvező mérleggel léphetni önközül, melyből betétállományunk, váltó- és kötvénytárunk jelentékeny növekedése mellett elég tisztességesnek mondható felesleg is tünik ki. Növekedett ennélfogva forgalmunk is, s szaporodott a munka, melyet tisztviselőink csupán az igazgatósági tagok gyakori segédkezése, s a felügyelő bizottság szakavatott ellenőrzése mellett voltak képesek megbirni. Kötelességemnek érzem ezért köszönetet mondani mindazoknak, kik szerény, lelkiismeretes és kitartó munkálkodásukkal az akadálytalan üzlet menetet és jó rendet biztosítani szívesek voltak, intézetünk jó hírveit fenntartották s a jó eredményt elérni segítettek.

Voltak azonban veszteségeink is, melyek annál fájdalmasabbak mert azokat vissza nem térülő emberéletben szenvedtünk. Részvényes tagtársaink közül halál által elvesztettük b. Splényi Henrik, főiskolai jószág-és jogügyi igazgatót. Józsa Zsigmond jeles készültű theologiai akadémiai tanárt s Telegdi Károlyt intézetünknek egyik legrégebbi törzsbetevőjét, egyik alapító tagját. Áldás emlékükre!

A n.-enyedi kisegítő-takarékpénztár részvénytársaság rendes évi közgyűlését azon óhajattal nyitottam meg, hogy mai tanácskozásunk s megállapodásunk is intézetünk felvirágzásának legyen egyik eszköze!

Nagyenyed, 1894. február 11.

Gyümölcsészetünk érdekében.

... csak te maradj a természet kebelében közel!
Légy egyszerű fia az édes anyának:
Szánts, vess, fákot nevelj!

Tompa.

Az állam, a társadalom, a mindennapi szükség akkora terheket ró a gazda ember vállára, hogy csak úgy görnyed belé. Évek óta gazdasági válságot küzdünk. A gabona ára nyomott, pedig egyoldalú gazdálkodásunkban ez apénzforrás. Szőlőinket évről-évre kevetkezatosan teszi tönkre a „feneroszpór“ (jgy assimláta a magyar nyelv e görögös szót), mikor végleg elgyengítette tőkéinket, segítségére jön a phylloxera s meg adja szőlőinknek a kegyelemfőfést. Ideje volna gondoskodni eleve kiveszendő szőlőink kárpótlásáról. A többek között ilyen kárpótlék lenne a gyümölcsenyésztés nagyobb mérvű felkarolása.

Jeles földmívelési miniszterünk nagy mérvben karolta fel ez elhanyagolt gazdasági ág kultiválását s azt praktikusan, vas következetességgel viszi keresztül. Hat nagy állami faiskolát állított fel (a 7-ik a mezőregezen az idén nyílik meg), minden tavasszal tanfolyamokat rendez (Budapest, Kolozsvárt) jeles faiskolai kezeléseket jutalmaz; s a szakismeret széles körbeni terjesztésére a belügy-miniszterrel egyetértőleg alapította a „Gyümölcskeresztés“ című jeles szaklapot s azt minden községgel megrendeltette. Jeles szakembereket küld ki évenként külföldre, a gyümölcskereskedés, értékesítés tanulmányozására. Szerzett egy néhány jeles aszaló gépet. Egyszóval mindent megtett és tesz arra, hogy a gazdaság ez elhanyagolt ágát virágzásra emelje.

A kormány törekvéseit átértették a vármegyék, szabályrendeleteket alkottak, tanfolyamokat

rendeznek tanítóik számára, hogy azok meg szervezzen a szükséges ismereteket, községeikben, vidékükön apostolai legyenek a gyümölcsészet hasznos ügyének. Jelesebb gyümölcsész tanítóikat megjutalmazzák (nem Ciceró prodómó akarok beszélni, nekem legnagyobb jutalmat lelkiismeretem adja), ojtási versenyeket rendeznek (Bereg, Ugocsa). Ezek mind igen örvendetes eredmények, csak hogy a tanítók magukra édes kicsit tehetnek e téren, mert szerény állásuknál, még nem eléggé méltányolt tekintélyüknél fogva nem lehetnek „hangadók.“ Más tekintélyesebb állásu egyenektől várjuk és óhajtuk a támogatást; olyan befolyásos egyenektől, kiknek tekintélye egy a közigazgatásra, mint a társadalomra behatással van. Mi kolompósnak nem állhatunk, megmaradunk a cselekvés terén. Hanem, hogy cselekvésünk ne szorványosan, hanem minél szélesebb körben történjék, bátor leszek a mélyen tisztelt szerkesztő ur engedelmével* — néhány pontban elmondani legszürgősebb teendőinket vármegyénkben.

1. Vétessenek számba megyénk területén mindazon községek, a hol oly tanító, lelkész, uradalmi kertész, vagy a gyümölcsészetet kedvelő és értő magánzó van. Ezeknek községében — ha még nem volna — egy év lefolyása alatt községi faiskola — vétel vagy bérlet útján — lehetőleg a község belterületén, vagy ahhoz közel okvetetlen rendeztessék be.

2. Oly községekben, a hol nincs a faiskola kezelésére alkalmas egyéniség, a faiskola okvetetlen megszerzendő és mindaddig, míg annak kezelésére alkalmas egyéniség akad — valami jövedelmező terménnyel vettessék be, a község által műveltessék és a jövedelem, mint faiskola alap külön kezeltesék, míg rendeltetésének átadható lesz.

3. A földmívelési miniszter ur által minden tavasszal Budapesten és Kolozsvárt tartandó tan tanfolyamra minden évben küldendő a megyéből két három tanító (a mult évben alsófehéregyéből csak magam voltam, míg Beszterce-Naszod 4, Szolnokdoboka 3, Szilágymegye 2 tanítót küldött). Tudom kartársaim némelyike azt fogja mondani: így is eleget dolgozunk a szerény fizetésért; dolgozzunk még többet, akkor nyomoru fizetésünkért nem minket ér a szégyen.

4. Létesítsen a megye a mezőrendőri kihágások büntetés pénzeiből egy gyümölcsészeti alapot. Ez alaphól Enyeden minden tavasszal rendezni kell egy 10—14 napos tanfolyamot tanítók és olyan gazdák számára, kik elakarják sajátítani a gyümölcsenyésztést. Vincellér-képezdénk derék igazgatójában olyan szakavatott és buzgó embert bírnak, a ki szívesen elvállalná e tanfolyam vezetését. E tanfolyam csak a magvetés, dugványozás, átültetés és nemesítést adná elő. E pont annyira lényeges, hogy bővebben kell vele foglalkoznom. A mint méltóztának tudni, — mi magyarok rendkívüli előszeretettel szeretjük utánozni a külföldet életmód, szokás, viselet s sok más egyében; óhajtható volna, hogy a hasznos dolgokban is utánozzuk. Például a reitlingeni (Wür-

*) Csak mennél többször!

Szerk.

gyeim elmenjenek Nápolyból anélkül, hogy a Vezuvot meg ne másznók. Ki tudja, látják-e még önközül valaha az életben az én városomat?

Alighogy Enrikó elment, utitársaink nekünk estek. Tátongó mélységbe eshetünk; nyakunkat törhetjük; rablók fosztanak ki s talán életünknek sem kegyelmeznek. Másnap csak megcsönkített hulláinkat fogják megtalálni a bokrok között. S ha mindezen veszélyeket valami szerencsés véletlen folytán elkerüljük, mi biztosít a Vezuv egy esetleges kitörése ellen?

Bizony én is, Fáni néni is megijedtünk egy kisse. Enriké, ki előkészületeit ment megtenni s már visszajött, szomorkodva lelt bennünket.

Részvétellel kérdőzködött bajunk után s alig rejtette bosszúságát, mikor levertségünk okáról értesült. — Ne higgyenek hölgyeim e hadar beszédeknek. Csak nem teszik fel rólam, hogy oly kirándulást ajánlanék, ahol életük forog veszedelemben? Bizzanak bennem. Nekünk — itt alig észrevehetőleg engem mutatott ki feje halk mozdulatával — nekünk csillagunk van.

Csodamódra ettunt minden félelmem, mihelyt őt közlemben tudtam. Kész lettem volna szembeszállni vele és mellette, minden veszedelemmel. S még a halált sem rettegetem volna.

Minden gondolkozás nélkül elfogadtuk ajánlatait. Este 11 óra volt, mikor a Vezuv lábához értünk. Fáni nénit egy hordszékbe ültettük, melyet négy izmos kalauz vitt vállain. Enrikó és én lóra ültünk. Vezetők fáklyákkal jöttek előttünk.

Nyaktörő ut volt. A vezetők vigyázva lépegettek. Szeges botjuk végével s óvatosan előre nyújtott lábakkal kémlélték, hogy szilárd helyre vessék meg lábukat. A hegyi uthoz szokott lovakat legalább biztos ösztönük vezette, de ha ők egy hibás lépést tesznek — a mélybe hullanak alá.

Feljött a hold. Távolról Nápoly kivilágított ablakai s a kikötőlámpák csillámlottak. S a tenger!

Enrikó melletttem lovagolt. Oly közel, hogy lovaink összehajtották fejüket s harsányan egymásra nyertettek.

Rajtam függött fekete szemé s lovagostora nyelével hátamat egyengette.

— Szépen ül a lovon Andorin, de kissé egyenesebben tartsa magát. Ugy.

— Látja, mint engedelmeskedem önnek — feleltem mosolyogva.

Álmodozva néztem vissza Nápoly felé. Különösen a tengerről nem tudtam levenni szememeimet. A mozdulatlan vidék között csak benne volt élet. Maga az ég, csillagaival s holdfényével hidegnek tetszett most nekem, mintha egyetlen fényes drágaköböl volna kifaragva. Ösvények, bokrok, maga a hegy s a város — mind mozdulatlanok.

Enrikó követte tekintetemet — A tengert nézi ön? — szólt — mintha a világosság belőle eredne s titokteljes mélyéből törne elő, oly benyomást tesz mozgalmasságával s örökös hullámzásával. Pedig mily sötét belül!

Elhallgattam. S én az élet hullámzásait forgattam eszemben. Ime, egy hullám idevetett e kedves városba. Egy férfival hozott össze, aki szép, komoly és gyöngéd; jól érzem magam közlemben, kedvesek nekem hangja, tartása, szeméi, s holnap jön a másik hullám s úgy elszakít bennünket, mintha soha sem láttuk volna egymást.

A jelen örömet érezve, már a jövő képe busított; az elválás gondolata mint méregcsepp esett szívembe. Néztem Nápolyt, a tengert s Enrikót, és mélyen elszomorodtam. Kisérőm észrevette ezt.

— Ők most bizonyára hazájára gondolt. Ott hagyott kedveseire. És — valakire talán.

— Csálódik. Egy hasonlat jutott eszembe a tengerről s az eletről.

— S e hasonlat?

— Szomorú. Különben hagyjuk ezt. E szép éjszakát soha sem fogom elfeledni.

Rám tekintett s fejét csóválta.

— Soha! Ez annyit tesz: a következő, még élénkebb benyomásig!

temberg) pomologiai intézetben vannak időszakai tanfolyamok, tanítók lelkészek s magánzók részére, tavaszi tanfolyam mártius elsejétől — május közepéig „faápolási tanfolyam.” Ezen tanfolyamban a fák helyes átültetése, metszése, nemesítése adatik elő. Őszi tanfolyam, október 14—29-ig, a mikor a gyümölcszedés, csomagolás, eltartás; gyümölcs értékesítés, aszalás, borkészítés és szeszifőzés adatik elő. E célra államsegélyt is lehetne kérni. Ezekből elég világos, hogy nekünk e téren sok tenni valónk van. Csak úgy áthatjuk ki a versenyt külföldel, ha az elméleti és gyakorlati szakismeret terjesztését minél szélesebb körben magunkévá tesszük.

Tanulhatunk az angol kormánytól, mely általvalóit úgy mezőgazdasági, mint gyári és ipari vállalatokkal igyekszik gazdaggá tenni. — jól tudva — hogy aztán van ki adót fizessen. Hát kétség kívül az adófizetés nekünk is hazafüti kötelességeink között a legnagyobb; csak hogy ma-holnap nem tudom miből fizetünk.

Megyénk törvényhatósága a községi faiskolák tárgyában már 1875-ben adott ki egy utasítást a községi faiskolák kezelésére (az 1874. évi 177. sz. szabályrendelethez). Azóta ez úgy alszik... alszik mélyen. Megvan a szabályrendelet, de nincs faiskola — hol e rendelet és utasítás alkalmaztassék. Tehát e téren a mozgalom megyénkben megindult már régen. Célom szerény soraimmal csak az intéző körök figyelmét felhívni, hogy e gazdasági ágat minél gyorsabban emeljük virágzásra. — „Kényszerítitek titeket az Urra, hogy e levél elolvastassék,” (Thess. V. 27.) mert; „Igaz beszéd ez és méltó, hogy minden képpen bevétessék.” (Timot IV. 9.)

Bővebb megbeszélés végett jó volna ahhoz értő emberekből egy tanácskozást össze hívni. „Több szem, többet lát; több embernek több esze van.”

Maros-Koppánd, 1894, február 10.

Szabó Gyula,
tanító okleveles gyümölcsész.

VEGYES HIREK.

— **Eljegyzés.** Grohman Jenő jogvévett bánya hivatalnok közelebről jegyet váltott Asztalos János Bethlen-főiskolai érdész kedves leányával, Annával. A szükből családi körben lefolyt eljegyzési ünnepély után a leendő vőlegény új állomás helyére Selmezbányára távozott.

— **Jókai Mór köszönete.** Varmegyénk közönségének üdvözlő iratára a nagy költő következőleg válaszolt Csató alispánhoz intézte sorait: Nagyságos uram! Hódolatlelkű örömmel fogadtam azon hazafüti kitüntetés, melyben engemet Alsó-Fehérmegye melyen tisztelt közönsége részesített. Irodalmi munkásságom legszebb jutalmát találok e megtiszteltetésben s életemnek hatralevő napjait arra szenteltem, hogy ezt megérdemeljem. Kérem Nagyságotat, kegyeskedjék halám kifejezését a megye tisztelt közönségével tudatni és hazafüti jó indulatában engemet továbbra is megtartani. Legmélyebb tisztelettel maradok, Budapestben, 1894. január hó 20-án, hivatásztársam Jókai Mór sk. — E. enkvül az alispán és főjegyző részére megküldött fényképét ezen sajtóközönségemmel „emlékül 1894. január 6 Jókai Mór.”

— **Az E. K. E. alsófehérmegyei osztályának választmánya** f. hó 19-én d. e. 11 órakor Csató János elnöke alatt gyűlést tart.

— **A kötelező polgári házasságról** szóló törvényjavaslat tárgyalását f. hó 19-én kezdi meg a képviselőház, melyet az egész ország nagy érdeklődéssel vár. Csak itt nálunk csendes és nyugodt minden, a jó sikert remélve.

Halkan, nagyon halkan jegyeztem meg:

— Lehet, az ön hazájában így értelmezik e szót. Önöknél hamar érik a gyümölcs s hamar lehull; költőknek könnyű írni dalokat a nyelv gazdagsága s szépsége miatt; s önöket megtanítja a tenger a gyors változásra. Sohasem fogom elfeledni tekintetét. Fűrésző, kíváncsi, meglepett s lángoló volt ez, ugyanegy pillanatban.

— De hisz ön egész kis pozitívista! — mondá végre. El ne feledje, hogy mi semleges földön láttuk meg egymást.

— Mit tesz ez? Ön oda hozta vérben Olaszország sajtócsapát.

Elkomolyodott. Aztán meg közelebb hajtotta lovát az enyémhez. Fáni néni hátraszólt hordszekéből:

— Uram, lesz oly szives ez embereket itt pihentetni kissé?

Megpihentünk. Leszáltunk lovainkról, melyeket az egyik vezető tartott kantárszáron.

— Még egy jó órai utunk lesz, mondá az egyik kalauz, virradatra érünk a tetőre.

Fáni néni többször aggodva tekintgetett kerül, arczán nyugtalanság látszott. Lovas alakokat látott utánunk jönni, fegyverük ragyogott a holdfényben. Eszébe jutottak utazótársaink intései. Ezek rablók! Én is aggodva kerestem Enriköt, egyenesen szemközt ment velük, pedig semmi egyéb nem volt nála lovagostoránál. Képesnek tartottam arra, hogy mesebeli sárkányokkal szembeszálljon, de a rablónak bizonyára lőfegyverük is van. Lábam legyökerezett a rémület miatt. Hangom elhagyott. A vezetők szalámit szedtek elő piszkos tarsolyaikból, s egykedvűen kezdték falatozni. Odaugrottam az egyikhez s dühösen vállába ragadva, megpróbáltam előre lökni.

— Menj — kiáltám végre. Az bálmulva nézett reám s lomhán kelt fel útból.

— Parancsol excellencia?

— Nem látod! zsványok! Szemembe nevetett.

— Azok a mi embereink, excellencia. Rablók? Anak a szép időnek vége!

Mélyen sóhajtot, mintha lelkéből fájlalna, hogy

— **A nagyenyedi kir. járásbíró és telekkönyvi hivatal helyiségei.** amint tudva van, távol vannak, élszerűtlenek, és egészségtelenek. Az emeleten van a fegyház kórháza. Midőn az állami közigazgatás hívei annyi hibát találnak a régi rendszerben, miért nem bízik meg az ő tarthatatlan helyzetüket is, és első sorban miért nem felelnek meg a közérdek éafolhatlan követelményeinek. Közegészségügyi tekintetből is első sorban ajánljuk a városi tanács figyelmébe, miután az igazságügyi miniszter ur, ugylátszik, mit sem akar tenni.

— **Gyászír.** Makovicska Mátyas, pénzügyi tanácsos és nyug. pénzügyigazgató, életének 64 ik. özvegyének 7-ik évében, hosszas szenvedés után, f. év február hó 10-én, este 7 órakor övének mely fájdalmára megszünt élni. Gyászolják: Makovicska Ilona férjezett Szüts Antalné, mint leánya és Makovicska Ottó, mint fia, Szüts Antal, mint veje. — Csongrádi Ilona férjezett Makovicska Ottóné mint menyé. Olivér és Szüts Viola, mint unokái. Temetést folyó hó 12-én nagy részvét között történt meg.

— **A nagyenyedi kiséítő takarékpénztár** 1893 évi forgalma 2493 759 frt 44 kr. bevétellel és 2481 665 33 kr. kiadással 4975 427 frt 77 kr. tett és így a múlt évvel szemben 971 665 frt 96 kral emelkedett.

— **Uj gözmalom Gyulafehérvárott.** Glück Adolf és Samu testvérek a vasúti állomás mellett egy lagyszabású gözmalomot fognak ez évben építeni, mely közgazdasági viszonyaink között bizonyára jelentékeny forgalmat fog előidézni.

— **Soda gyár** építéséhez fognak az idén Maros-Ujvárt, mely e tekintetben az erdélyi rozsek egyik legkiválóbb gyárelépe lesz s az eddig használatlan hevert, vagy a Marosba cseztett anyagot fogja feldolgozni.

— **Szegény tanulókat** segélyző körünk céljainak támogatására tiszteletes Léczfai Bodor Lőrincz, szül. Veress Barbara, krakkói ref. papné urnó 5 frtot o. é. ajándékozott. — Ezen 5 o. é. frtot a nagyenyedi „Közérdek” egyik szerkesztője tekintetes dr. Magyarai Karoly, ur közvetítésével a mai napon kezemhez vettem és köszönetem kifejezése mellett, — nyilvánosan nyugtázom. Nagyenyeden, 1894. február 15-én. Szilágyi Farkas, kőri elnök

— **Gazdasági és kertészeti díszmű.** Valóban joggal nevezhető ennek a Mauthner Ölon budapesti magkereskedő ez idei főirjegyzőké, a melyet gondos és kitünően tájékozott szerkesztési szövege mellett a számos fekete ábrák nem is tekintve ragyogó színnyomatú 90 műlap díszít. Mauthner a múlt nyáron Amerikában járt és az ottani növénytermelő körök nagy haladottságot tanúsított, munkáját tanulmányozva, rájött, hogy mennyire célszerű lesz hazánkban is természetű színekben mutatni be a közönségnek a terményeket. Ezen káprázatos esinnal kiállított tájékozató mű a növények ismerete tekintetben nagy átalakulásokat van hivatva előidézni. Ha szegő növényt ismertünk latásból, beszerezni óhajtottuk volna, de nevést esetlegesen nem tudtuk. A Mauthner irjegyzőké alapján színes nyoman rajserünk és nevést, leírását, sőt számtalanak tenyésztési módját is megtanuljuk e díszműből. Mauthner 184 oldalú katalógusa természetesen csak azoknak, kik rendelkezéssel megfizetelnő óhajtják a céget, kívánatra ingyen és bérmentve megküldi.

— **Nyilvános számadás és köszönet.** az egyetemi hallgatók 1894. február 3-án tartott tanácseljárásról. Rendes jegykből bejött 140 frt 80 kr., tiszteletjegyekből 196 frt 70 kr., felhívításokból 36 frt 10 kr. Összes bevétel 373 frt 60 kr. Ezzel szemben összes kiadás volt 363 frt 84 kr. Tiszta jövedelem tehát 9 frt 76 kr., mely összeg a gimnasiunai convictus alapjára fog adadni, a rendezők által, maguk közt e célra gyűjtendő pénzzel együtt. Tiszteletjegyeket megváltották. Polyovich sándor 55 frt. Zeyk József 50 frt, Dr. Geraszán Emil, Szilágyi Farkas, Müller Mihály, Gáspár János, Tóth Miklós, Székelyhidly János 5 frt. Leuk Lajos, Janosó Sámuel 3 frt 40 kr., Váró Ferencz, Vinczenti albíró, Fogarasi Albert, Nagy Lajos, Klein Árpád 3 frt, Botz Elek 2 frt 50 kr., Popp György 2 frt 40 kr., Feiler Farkas, Id. Br. Kemény György, Dr. Havas Gyula, Dr. Kovács Ödön, Dr. Dózsa József, Fülöp Karoly, Ifj. Cirner József, Id. Cirner József, Szalánty Ödön, Dr. Jenői Elek, Kis Márton, Nagy János 2 frt, Kovács Gyula 3 frt, Bodrogi János, Gouzei Sámuel, Viski Gyula, Zajzon Ferencz, Csűrös Ferencz, Dr. Bez József 1 frt 60 kral.

— **Felülvizetés** e k. Övr. Mendel Simonné 6 frt 80 kr., Dr. Boér Jenő 5 frt 80 kr., Dr. Udvarányi L. egyetemi tanár 5 frt, Id. Gr. Thoreczkay Miklós 5 frt, László N. 1 frt 80 kr., Lartha Zsigmond 1 frt 20 kr., Reich Mihály Balla Béla, Vajna Miklós, Seres Attila (Boros Benedek) 1 frt, Daniél Istvánné, Nagy Andoré, Török Daniél, Müller Albert 80 kr., Pallós Gyula 50 kr., László Kalmán, Málnasi Károly, Benedek Karoly, M. E. Ifj. Daniél Mihály, Bakcsi László, N. N. 40—40 kr. Fogadják az illetők e helyen is köszönetüket. A rendezőség.

— **Gazdák és gazdaszonyok figyelmébe.** Gazdasági vetemény és virág magvak — kizárólagosan valódi erferüi — kaphatók Cirner J. József kereskedésében Nagy-Enyeden, ki a magvak jószágért és valódiságáért kezességét vállal. Postai megrendeléseket legpontosabban eszközöl.

Az iparos tanonc-kérdés és ennek fontossága. (Folytatás.)

(T. K.) Beavatva levén a tanoncok ügyébe, sokszor tépelődtem már azon, hogy a mig min-

rend és törvények folytatták a nép kalandszomjazó hajlamain s nyugodtan érletetté evését.

Még halvány voltam a kiállott rémülettől, mikor Enrikó visszajött. Fáni néni elmondta neki ijedelünk okát.

— Sohasem hittem volna — tette hozzá — hogy oly erő van ennek a kis lánynak a gyöngye kezében, úgy meglóditotta azt az erős ficzkót, hogy azt hittem előre esik. Ismét az a kutató s lángoló kifejezés jelent meg utitársunk szemében. Hogy zavaromat elrejtsem, lovához léptem s megsimogattam nyakát. A vezetők már felkészültek.

Egy órai menet után elértek a tetőt.

Már szürkült. A tenger visszakapta zöldes színét s fehér vitorlák jelentek meg rajta. A fű harmatos volt s közelünkben vékony erekben csörgedezett lefelé az izzó lávafolyam. Lovaink reszkettek a félelemtől s füleiket hegyezték a szokatlan zajra. Lábnak alatt dübörgött a föld, s szinte vonaglott, rövid időközökben tüzes láng s füst vetődött ki a hegy kráteréből, s erős égés-szag terjedt el körülöttünk.

Enrikó melletttem állott. Kivett zsebéből két arany levelet s azt az izzó folyadékba dugta.

— Fogadják el emlékül — szólt s felém fordította arczát.

Meg voltam hatva. Azon óserő közelében voltunk, mely a föld szívében lüktet, a természet hatalmas tartotta leigézve lelkeket.

Most egy vakító fényvonal jelent meg keleten: feljött a nap. Fénye ráesett az Enrikó fiatal arczára, hogy szinte féltém e kedves arczba nézni!

A vitorlák fehérbek lettek s a tenger, egyes részén, aranyszókévé változott; a Vezuv körül, törpe bokrokon, nem rettegve semmitől, madarak tollazkodtak. Lehet, hogy talán énekeltek is, a mindent elnyomó dübörgés daczára.

S az emberi szív, mért rettegve dalba kezdeni e helyen? Az első, egyetlen s szent szerelem dalára...

Férjem unszol, hogy nézzük meg a Vezuvot is. Nem fogok oda elmeni vele. Ez a hely Enrikó képével legyen összekötve emlékezetemben halálomig.

A lábáva mártott aranylevelet itt szorongatom kezemben és sirni szeretnék, Sirni! Sirni! (Folyt. köv.)

denféle egyletekbe lépnek az emberek, bizonyos célok könnyebb elérésére a legkülönbözőbb társulatokat alkotják, szervezkednek s egyesült erővel főrekesznek működni, miért nem létesül az iparos tanoncok szellemi, anyagi haladásuk előmozdítására is valami egylet, a midőn szerény nézetünk szerint csak is így lehetne a leghathatósabban előmozdítani az általános ipart, előmozdítani az iparososztály felsegélyezését és megszüntetni az általános elharapózott vallásos közömbösséget, testi, erkölcsi súlyedését, elkoresosodását ama fiataliságnak, mely később a polgári és választóképes középosztályt képezze?

Tudom ugyan jól, hogy fenálló viszonyok között, a midőn a nevelés mindenképen a maga utján jár és teljesen emáncipálódott a komolyabb értelemben vett kereszténység befolyása alól, ezt legfeljebb még némi külsőségekben, jelszavakban, a látszat szükséges szemelőtt tartása mellett — hangoztatásával tűri meg — kevesen lesznek, kik e sorok írójának állaspontjára helyezkedve vele ugyanegy szempontból fognak fel a dolgot s aláírnak azon szilárd meggyőződésel, hogy mintbármikor ezelőtt, úgy most is csak az igaz keresztény szellem lesz képes, még pedig egyedül képes kitalálni az utat, megadni az irányt, melyben haladva sikeresen működhetünk jobb szocialistikus állapotok égetően szükséges megteremtése érdekében.

A szocializmus, fogjuk bár fel jó vagy rossz értelemben, oly hatalom, mely a kölömben mindenható államot is bilinesekbe veri, tehetetlené teszi, az államot teljesen jól mint a hogy mi ezt manap, definiálhatlan milétében gondoljuk, veszélyezteti, még pedig azért, mert nem bír ama hullámokat fékezni, lecsendesítő s jótékonyan ható erkölcsi befolyással és ellenállási erővel ama szocialistikus áramlattal szemben, mely immár nyilván és fenghangon, az egész világ hallattára kimondotta jeles társadalmi és állami rendszerünket fenyegető programját. Az államnak lehet pénze, lehet fegyveres ereje és ezzel helylyel-közzel csendet csinálhat, de rendet soha, és oly kesvedő tartós békét.

De bármint van, nem tagadhatja senki, akár mellettünk, akár ellenünk van, hogy a szóba lévő ügy komoly, fontos volta cselekvést kíván, hogy eltekintve a társadalmi osztályok, az egyed vagy a haza e dolgotbani érdekeltiségtől a tisztán csak kulturális érdekeltiségünk szólít a tettek mezejére az iparos tanonc-kérdésben.

1886-ban a bécsi „Illustriertes-Wiener-Extra-blatt,” melyet épen oly kevéssé mint akár a „Pesti Hirlapot” lehet klerikális törekvésekről vagy az egyházzal folytatott ölekezésekről valódni — március hó 22-én kiadott 81-ik számában következő, az iparos tanoncok ügyével foglalkozó cikket hozta. Néhány bevezető lényegtelen sorát kivéve szó szerint adjuk a cikket. „Három felét kell különösen szemügyre vennünk! Minden erkölcsi, azután értelmi és végre szocialis társadalmi felsegélyezését az iparos osztálynak. Hogyan érhetnők ezt biztosabban el, ha csak nem az által, hogy az iparos tanoncoknál kezdjük? Az, hogy manap a tanonc felnő minden vallás, erkölcs, lelkesedés, a nélkül, hogy jó olvasmányok állának rendelkezésére, vagy hogy csak némi szeretetben is részessülne környezete részéről, súlyos vád képen éri az államot, a társadalmat. Vagy talán azt akarná valaki állítani, hogy a vasárnapi vagy egyéb tanonciskolák eléggé nemesítőleg hatnak tanoncainkra? Ilyen farizeuskodásra csak nem vetemedik senki! Aztán lelket tápláló, felemelő lelkesítő tananyagnak mondható-e az a szegényes, ismételtetés olvasás és írásban, számolásban, a csekélyke, kis rajzitanítás és földrajz? Ailg, De igenistalálhatnánk oly lelkesítő, nemesítő tananyagot ezen említett tantárgyak mellé, és e tananyag gazdag oly elemekben, melyek a Gondviselés — isteni félelem — nagy magasabb világ szükségesség lételére, hazaszeretetre, szép szándékokra és nemes törekvésekre indítanak a fiatal lelket, — csak legyen erre az ügyiránt buzduló lelkes tanító, ki tanításának fontosságát megismerte és képes legyen tárgyat vonzóan előadni. Ertem a világtörténelemben való oktatást melyet még a leghátramaradottabb tanonc is egész figyelemmel és zérdeklődéssel követ, ha az egy meleg hangon szóló s szemléltető előadással rendelkező tanító kezeli. Persze, ha a történelem tanítását csak a középiskolákban legtöbbször divó rendszer szerint üzikhol t. i. valamely száraz történelmi könyvet egyszerűen betanultatnak, akkor természetesen nem igen sokat fognak tenni a szívek nemesítésére; azonkívül arra, hogy a tanonc odahaza emlézze be tantárgyát, ennek nincs is elég ideje. Hanem igenis, magában az iskolában hassanak oda, hogy érdekeltséget keltsenek a tanoncban a tárgy iránt,

s mely eszközli, hogy egész héten gondolkodik fölötté, rágódik a hallottakon s kedvet kap arra, hogy szabad idejében hasznos olvasással foglalkozik; Ez szükséges is, és nem szabad a tanoncban sem elhanyagolni; de különben is a mester ne tartsa magát oly módon tanonca urának, mint a minő régebben a rabszolgák bintokosai voltak. Az állam tehát tartozik gondoskoni arról, hogy az iparos tanonc egyéni művelődésére maga is tessen valamit.

Egy, oroszok javaslatba hozott következő eszméje: önkényt ajánló tanítók, képzett férfiak, kik fizetést nem követelnek, hanem tisztán csak a fiatalok iránt szeretetből tanítanak — figyelemre méltó. Mindenesetre, csak kényszerűségből a rendszerint többet beszélő tanítók, kik legfeljebb mellékeset végett válnak tanoncok az oktatás, a legtöbbször még azon hiszemben is, hogy munkásságuk alja is még elég jó ily inasféleknek — nem tarthatók erre nézve alkalmas egyéneknek.

Két tényezőt vélek szigorúan szükségesnek, t. i.: az iparos tanonc beszégettetése percétől egész felszabadulásáig hetenként több órán keresztül részeshüljön iskolai oktatásban! Midőn kikerül az elemi iskolából, mégis némi ismeretekkel bír, melyeket teljesen elfelejt, ha egy-két esztendőn keresztül semmit sem ismétel. Az állítólagos sokszor hangoztatott veszteség, melyet mint mondják, a mester inasa ezen iskoláztatása által szenved, csak látszólagos. Az első esztendőben így is úgy is nagyon keveset tanul a tanonc mesterségéből; hogy pedig a mester néhány órán keresztül, melyek alatt ő vagy segédei amúgy is legfeljebb cselédmunkák végzésére használják az inast, nélkülözni kényszerül ezt, valóban keveset nyom a latba, ha meggondoljuk, hogy ily iskolai nevelés által mennyi jó háromlik az egész iparos osztályra! A második tényező az, hogy a tanulási idő kezdetével fogjanak hozzá a történelem tanításához, mely vallás erkölcsi üdvös befolyását a fiura soha sem fogja eltéveszteni, de egyszerű mind jó eredményekkel ő fog járni a tanonc hazafias és politikai képzettségére is.

A jelenlegi tanoncok „nem nevelésének” eredménye a mindinkább tapasztalható elvadulása ezen legtöbbnyire romlatlanul és mint készleges fiuk beszégető ifju nemzedéknek.

(Folyt. köv.)

Üzenetek a szerkesztőségben.

Székelyhídy V. A „visszhang” simul az eredetihöz s egy-két apró dissonans hang változtatásával fog is hangzani. — A mi lappéldányokra vonatkozó kívánságát illeti, annak szívesen teszünk eleget, ha majd előfizetése lejár. — Kövi A. Az álnév nem rossz; de a vers — igen. — Viski Gy. A verseket köszönjük. Egyikét azoknak, a legjobbat, — ha csak lehet — mar a jövő számunkban adjuk. — Véri V.

„Szeretnék messze szállni,
Messze, hol ninesen ember...”

Jó, jó! Ne is várja, míg Martin gépét használni lehet. Csak rajta! De vigye magával „költeményeit” is; — ez a fő! — Mester J. Költeménye annyira alkalmi, hogy post festa alig közölhető. Mast kérünk, várunk.

A szépirodalmi rovatok vezetője.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÜRÖK BERTALAN.

Kiadó: CIRNER J. JÓZSEF.

Egész selyem, mintázott Foulardokat
(mintegy 450 különböző fajban), méterenkint 75 krtól 3 frt 65 krig — valamint fekete, fehér és színes selyemszöveteket 45 krtól 11 frt 65 krig — sima, kockás, esikos, virágos, damaszolt minőségben (mintegy 240 féle dispositió és 2000 különböző szín és árnyalatban) szállit postabér és vámmentesen a privátmegrendelők lakására HENNEBERG G. (cs. kir. udv. szállító) selyemgyára ZÜRICHBEN. Minták post fordulóval küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Árverési hirdetmény.

Alulírott, mint Kátrovits Antal csódtömeggondnoka közhírré teszem, miszerint nevezett csódtömegéhez tartozó és összesen 293 frt 15 krra becsült ingók Tóvis községben, Kátrovits Antal üzlethelyiségében a folyó év február hó 26-án d. e. 10 órakor megtartandó nyilvános árverésen készpénz fizetés mellett a legtöbbet igénylőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Nagy-Enyeden, 1894. év február hó 15-én.

Dr. Gerasim Emil,
ügyvéd.

Uri lakás

kiadó

a Tóth-utca, 11. szám alatt.

Jó háziasszonyok figyelmébe!

A ki pénzt, munkát, időt és egészséget akar megtakarítani, az csak

„SZAPPANIT”-ot

használjon mosásra. 10—10

(Cs. és kir. szabadalmazott.)

Szappanit nem egyéb, mint egy kitünő minőségű szappan-por, hasznos mosó erővel bír, semminemű kártékony vegyületet nem tartalmaz. Sok ezer családnál már be van vezetve és dícsérelve elismerve, mint a legjobb mosó-por és nemcsak hogy kíméli a ruhát, de a kezét és egészséget is Angliában, Frankonban, Németországban, Amerikában a legelőkelőbb hölgyek mosnak vele több mint 20 éve és nem ismernek jobb mosóport, mint a „Szappanit”-ot, melylyel nagyon megvannak elégedve, mivel megkönnyíti a munkát Minden csomagon megvan a kimerítő utasítás és védjeggyel van ellátva minden nagy csomag, 10 kr és tessék csak Szappanitot kérni.

Szappanit minden drogerie és fűszer üzletben kapható, vagy a gyárban: Ernst Mayer, Budapest, Lujza utca 20. sz.

Előleg beküldése, avagy utánvétellel kapható.

Egy négy lőerejű angol gyártmányu cséplő-garnitúra, Giibbons és Robensontól, csak öt évig használatban olesón eladó, lóhere fejtővel együtt. Tudakozódni Glück Mórál Alvinczen.

3—3

Bécs—Hetzenorf, 1894. február.

Régi igen tisztelt vevőimnek, hogy a

BERNSTEIN-OLAJ-LAKKFESTÉK

mellyel önmaga festheti padlóját beszerzését megkönnyíthessem:

Winkler János ur kereskedésébe Nagy-Enyeden

raktárt állítottam fel.

A festék a raktárba ugyan olyan árba szereshető be, mint a gyárból és mintakártyák díjmentesen állanak a vevők rendelkezésére.

Hetzenorfí festék. lakk és kence gyár O. Fritze. 2—5

Birtok eladás!

Árverési hirdetés.

A néhai Rákosi Balintné hagyatékát képező 11 hold 761 ööl területű szántó és kaszálóból álló „Fekete tó dűlőben” levő, egytagot képező ingatlan a nagy-enyedi ev. ref. Bethlen főiskola jog és jószágigazgatósági irodájában f. hó 24-én d. e. 11 órakor, és a herzsai 1 hold 100 ööl területű szőlő, f. hó 27-én d. e. 11 órakor ugyanott nyilvános árverésen örökáron elfognak adatni.

Árverési feltételek a megelőző napokon megtekinthetők.

Nagy-Enyeden, 1894. február 17-én.

Klein Árpád,
jog- és jószágigazgató.

Kiadó földbirtok.

Az enyedi ref. ifjabb papi állomás kanonikális földjeiből mintegy 18 kath. hold folyó hó 26-án d. u. 4 órakor, a várbeli ref. főiskolai helyiségben 4 évre nyilvános árverésen bére fog adatni.

Az árverés feltételei a várbeli ref. papi lakban előlegesen is megtekinthetők.

Nagy-Enyed, 1894. február 16.

Gazdatiszt kerestetik!

Egy, a gazdaságban teljesen jártas, a gazdasági gépekkel való elbánásban tapasztalatilag gyakorolt gazdatisztet keresek azonnali belépésre körülbelül 2000 holdnyi berkei gazdaságomba. Bizonyítványokkal felszerelt ajánlatok, igények megjelölésével, hozzám küldendők. Család nagysága megnevezendő. Szőlőművelés és pincekezelésben jártasak előnyben részesülnek. A román nyelv ismerete okvetlen szükséges.

Jónás Adolf,
Gyulafehérvár.

Máriaczei Gyomorcsépek

nagyszerűen hatnak gyomor bajknál, nélkülvethetlen és állólanosan ismeretes házi és népszer.

A gyomorbetegségtímet: éhség, alanság, gyomorgengség, bűzös lehelet, fejtűtség, savanyu felbűgűgés, hasmenés, gyomorrégés, felesleges nyálkiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs, szájküles.

Hatásos gyógyszernek bizonyult fejlődésénél, a menyivben ez a gyomortól származott, gyomorullerelését étellekkel és italokkal gűszíták, májbajok és hámoroidák-nál.

Említt bajknál a **Máriaczei gyomorcsépek** évek óta kitünőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg á 70 kr.

Magyarországi foraktár:
Türök József gyógyszerháza
Budapest, Király utca 12 sz.

A vedjegyvet és aláírást tisztelesen tessék megtekinteni! Csak oly csépeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valóságát bizonyítottam”.

A **Máriaczei gyomorcsépek** valóban kaphatók

Kovács József gyógyszerésznél Nagy-Enyeden.

Schieszl Károly gyógyszerésznél Balázsfalván.

Waf G. és fia gyógyszerészeknél 1—43 Tordán.

Fogorvos

PERL JÓZSEF

American Dentist Dr. of Dental Surgeré.

Amerikában kiképzett plombeur folyó hó 20-án Nagy-Enyedre érkezik és 2—3 napig a Munkácsy szállodában fog tartózkodni.

LE GRIFFON

Valódi Francia papir

a legjobb
A LEGKERESETTEBB
az egészségnek leghasznosabb
SZIVARKA PAPIR

(18—52.)